Kulturutskottets betänkande
2016/17:KrU12

Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen dels godkänner det andra protokollet till Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt, dels antar regeringens förslag till ändring i kulturmiljölagen och förslag till ändring i lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår två motionsyrkanden.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:109 Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut 3
Redogörelse för ärendet 4
Ärendet och dess beredning 4
Bakgrund 4
Propositionens huvudsakliga innehåll 4
Utskottets överväganden 6
Godkännande av det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention samt antagande av lagförslag 6
Godkännande av det andra protokollet 6
Militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd straffbeläggs 7
Förstörelse, tillägnelse eller beslagtagande av kulturegendom straffbeläggs 8
Ekonomiska konsekvenser av ratificeringen 8
Utskottets ställningstagande 9
Reservation 10
Godkännande av det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention samt antagande av lagförslag (SD) 10
Bilaga 1
Förteckning över behandlade förslag 12
Propositionen 12
Följdmotionen 12
Bilaga 2
Regeringens lagförslag 13
Bilaga 3
Det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt 16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Godkännande av det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention samt antagande av lagförslag

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950),

2. lag om ändring i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser,

b) godkänner det andra protokollet till Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:109 punkterna 1–3 och avslår motion
2016/17:3628 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation (SD)

Stockholm den 1 juni 2017

På kulturutskottets vägnar

Olof Lavesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Olof Lavesson (M), Gunilla Carlsson (S), Peter Johnsson (S), Cecilia Magnusson (M), Agneta Gille (S), Aron Emilsson (SD), Saila Quicklund (M), Björn Wiechel (S), Per Lodenius (C), Niclas Malmberg (MP), Isabella Hökmark (M), Anna Wallentheim (S), Angelika Bengtsson (SD), Bengt Eliasson (L), Rossana Dinamarca (V), Roland Utbult (KD) och Gustaf Lantz (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2016/17:109 Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation. En följdmotion har väckts med anledning av propositionen. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1, regeringens lagförslag finns i bilaga 2 och det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt från 1999 finns i bilaga 3.

Bakgrund

Konventionen om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt (1954 års Haagkonvention) upprättades i Haag 1954. Konventionen bygger på säkerställandet av och respekten för kulturegendom. Sverige anslöt sig till konventionen och dess första protokoll 1985 (SÖ 1985:7, prop. 1983/84:108, KU 16, rskr. 227). Det första protokollet behandlar återförande av kulturegendom till en stat varifrån sådan egendom förts ut i samband med en ockupation. Det trädde i kraft den 7 augusti 1956 och för Sveriges del den 22 april 1985.

År 1999 antogs det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention. Det trädde i kraft den 9 mars 2004. För närvarande är 69 stater parter till det andra protokollet, och 11 stater har signerat protokollet (februari 2017). Sverige undertecknade det andra protokollet den 26 mars 1999 men har ännu inte ratificerat (godkänt) det. Med anledning av det utarbetades inom Kulturdepartementet promemorian Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation (Ds 2014:36). I promemorian föreslogs att Sverige ska ratificera det andra protokollet. Vidare innehöll promemorian en analys av vilka lagändringar som krävs för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt det andra protokollet och förslag till sådana lagändringar. Promemorian har remissbehandlats.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets förslag.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att Sverige ska godkänna det andra protokollet till Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt (1954 års Haagkonvention).

Propositionen innehåller förslag till de lagstiftningsåtgärder som krävs för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt protokollet. En ny bestämmelse införs i kulturmiljölagen (1988:950) som innebär att det blir straffbart att för

militära åtgärder använda kulturegendom som är av största vikt för mänskligheten. Straffet föreslås vara fängelse i högst fyra år. Vidare görs en följdändring i lagen. Det görs också en ändring i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser som innebär att straffbestämmelsen om krigsförbrytelse utvidgas så att den omfattar all sådan egendom som skyddas av 1954 års Haagkonvention och det andra protokollet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utskottets överväganden

Godkännande av det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention samt antagande av lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention samt antar regeringens förslag till ändringar i kulturmiljölagen och lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Riksdagen avslår motionsyrkanden om dels placering av bestämmelser i brottsbalken, dels tydligare redovisning av ekonomiska konsekvenser.

Jämför reservationen (SD).

Godkännande av det andra protokollet

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt.

Regeringen framhåller att det är viktigt att främja respekten för kulturegendom. Skyddsbehovet är enligt regeringen uppenbart i moderna konfliktformer, och det är därför angeläget att vidta åtgärder för att skydda civila miljöer och kulturegendom vid en väpnad konflikt eller under en ockupation. Åtgärder för att stärka skyddet av kulturegendom i händelse av en väpnad konflikt har också enligt regeringen blivit en fråga av särskilt intresse i det internationella samarbetet. En del av det som binder människor samman slits av när kulturegendom förstörs. Skador på mänsklighetens kulturegendom, utan hänsyn till ursprung eller äganderätt, är enligt regeringen liktydigt med skador på hela mänsklighetens kulturarv. Som exempel där det skett omfattande kulturell vandalism under väpnad konflikt de senaste åren lyfter regeringen fram f.d. Jugoslavien, Kambodja, Syrien och Afghanistan.

Det andra protokollet behandlar bl.a. kulturarv av största vikt för mänskligheten, dvs. sådan egendom som kan beviljas ett förstärkt skydd. Om sådan egendom inte skyddas i en väpnad internationell eller icke internationell konflikt riskerar den enligt regeringen att gå förlorad för alltid. Genom att godkänna det andra protokollet ger Sverige enligt regeringen stöd åt det internationella arbete som bedrivs i avsikt att förhindra, eller åtminstone minimera, skador på kulturegendom som utgör kulturarv av största vikt för mänskligheten. Vidare anser regeringen att en svensk ratifikation av det andra protokollet kan bidra till att arbetet med relaterade problem förbättras och

förstärks både nationellt och internationellt. Regeringen anser därför att det är angeläget att riksdagen godkänner det andra protokollet.

Militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd straffbeläggs

Propositionen

Regeringen föreslår att militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd eller områden i dess omedelbara närhet ska kriminaliseras. Regeringen gör bedömningen att det saknas svenska straffbestämmelser som helt motsvarar det andra protokollets krav på kriminalisering (artikel 15.1 punkt b). Därför krävs det enligt regeringen lagstiftningsåtgärder.

Regeringen anser att straffbeläggandet bör ske genom en ny bestämmelse i kulturmiljölagen (1988:950). Det är enligt regeringen svårt att hitta en lämplig placering i brottsbalken. Brottsbalken bör enligt regeringen heller inte tyngas med bestämmelser som kan förutses komma att användas i begränsad omfattning.

Straffansvaret ska enligt regeringen omfatta den som till stöd för militära åtgärder använder kulturegendom med förstärkt skydd eller områden i dess omedelbara närhet. Vidare ska det enligt regeringen krävas att gärningen ingår som ett led i eller på annat sätt står i samband med en väpnad konflikt eller ockupation. Straffet ska enligt regeringen vara fängelse i högst fyra år. Brottet ska rubriceras militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd. Vidare införs enligt regeringens förslag en upplysning i lagen om att den innehåller bestämmelser om militär användning av kulturegendom.

För att en kulturegendom ska tillerkännas ett förstärkt skydd ska enligt regeringen tre materiella villkor uppfyllas. För det första ska det röra sig om en kulturegendom av största vikt för mänskligheten. Det andra villkoret är att egendomen är skyddad genom lämpliga inhemska rättsliga och administrativa åtgärder som erkänner dess exceptionella kulturella och historiska värde och som säkerställer den högsta skyddsnivån. Som tredje villkor gäller att egendomen inte får användas för militära ändamål eller för att skydda militära platser, och det krävs vidare att den part som har kontrollen över egendomen har bekräftat att den inte kommer att användas på detta sätt. Utöver att dessa materiella förutsättningar ska vara uppfyllda krävs att Kommittén till skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt fattat ett formellt beslut om att tillerkänna egendomen ett förstärkt skydd i enlighet med den process som regleras i artikel 11 i det andra protokollet. I en av artiklarna anges vidare under vilka omständigheter kulturegendom med förstärkt skydd kan förlora detta skydd.

När det gäller frågan om ”dess omedelbara närhet” anger regeringen att vad som utgör omedelbar närhet får avgöras från fall till fall, beroende på kulturegendomens beskaffenhet och förhållanden i övrigt. Det är dock enligt regeringen endast områden i direkt anslutning till kulturegendomen som omfattas av förbudet enligt protokollet.

Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Motionen

När det gäller straffbeläggande av militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd anser Aron Emilsson m.fl. (SD) i motion 2016/17:3628 yrkande 2 att de bestämmelser som regeringen avser att föra in i kulturmiljölagen i stället bör föras in i brottsbalken.

Förstörelse, tillägnelse eller beslagtagande av kulturegendom straffbeläggs

Propositionen

Regeringen föreslår att förstörelse, tillägnelse eller beslagtagande av skyddad kulturegendom enligt 1954 års Haagkonvention och det andra protokollet ska kriminaliseras genom en ändring i bestämmelsen om krigsförbrytelser som avser egendom i lagen (2014:406) om straff mot folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Straffansvaret ska enligt regeringen omfatta den som utan att det är nödvändigt av militära skäl förstör, tillägnar sig eller beslagtar sådan kulturegendom som skyddas enligt konventionen och det andra protokollet. Vidare ska det enligt regeringens förslag krävas att gärningen ingår som ett led i eller på annat sätt står i samband med en väpnad konflikt eller ockupation. Detta innebär en utvidgning av 6 § 2 b lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.

För straffansvar enligt den nuvarande lydelsen krävs att gärningen riktar sig mot någon annans egendom, vilket enligt regeringens bedömning innebär att förstörelse av egendom som kan anses tillhöra den egna parten torde falla utanför bestämmelsen. För att till fullo uppfylla protokollet i detta avseende krävs enligt regeringen en utvidgning av 6 §.

Enligt artikel 15.1 punkt e i protokollet ska stöld, plundring, bortförande av eller vandalism riktad mot kulturegendom kriminaliseras, även om det inte sker i stor omfattning. I dagens reglering krävs att gärningen sker i stor omfattning för att det ska vara fråga om en krigsförbrytelse. För att till fullo uppfylla protokollet i detta avseende krävs därmed enligt regeringen även här en utvidgning av 6 §.

Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Ekonomiska konsekvenser av ratificeringen

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att de kostnader som eventuellt kan uppstå till följd av de föreslagna lagstiftningsåtgärderna och Sveriges tillträde till det

andra protokollet till 1954 års Haagkonvention bör vara marginella och kan hanteras inom befintliga ramar.

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) anser i motion 2016/17:3628 yrkande 1 att regeringen tydligare bör redovisa hur Sverige ska leva upp till de ekonomiska åtaganden som en ratificering innebär och säkra att tillräckliga medel avsätts för ändamålet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att åtgärder vidtas för att skapa ett förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation. Utskottet vill i likhet med regeringen understryka vikten av att respekten för kulturegendom främjas och av att man värnar det som håller människor samman. Sverige har undertecknat det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt men har ännu inte godkänt det. Utskottet anser med hänvisning till det anförda att riksdagen bör godkänna det andra protokollet.

För att uppfylla åtagandena enligt det andra protokollet krävs lagstiftningsåtgärder. Utskottet anser att lagstiftningsåtgärder därför bör vidtas. När det gäller frågan som motionärerna tar upp om att placera den ena lagstiftningsåtgärden i brottsbalken i stället för i kulturmiljölagen, delar utskottet regeringens skäl för att placera åtgärden i kulturmiljölagen; det är svårt att hitta en lämplig placering i brottsbalken, och brottsbalken bör inte tyngas med bestämmelser som kan förutses komma att användas i begränsad omfattning. Utskottet anser således att regeringens förslag till dels ny bestämmelse i kulturmiljölagen, dels ändringar i lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser bör antas.

Utskottet delar också regeringens bedömning att de eventuella kostnader som kan uppstå till följd av de föreslagna lagstiftningsåtgärderna och Sveriges tillträde till det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention bör vara marginella och kunna hanteras inom befintliga ramar.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag i propositionen och avstyrker motion 2016/17:3628 (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation

Godkännande av det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention samt antagande av lagförslag (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser,

b) godkänner det andra protokollet till Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt,

c) avslår regeringens förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

d) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:109 punkterna 2 och 3 samt motion
2016/17:3628 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt
avslår proposition 2016/17:109 punkt 1.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att Sverige skyndsamt bör ratificera andra protokollet till Haagkonventionen av den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt.

Sverigedemokraterna anser att det är mer naturligt att de bestämmelser som regeringen avser att placera i kulturmiljölagen i stället förs in i 22 kap. eller i ett annat lämpligt kapitel i brottsbalken. Där återfinns redan flera bestämmelser om gärningar begångna i väpnad konflikt, och det är bra om även dessa bestämmelser placeras där. Eftersom krig inte alltid sker under ordnade former anser vi att det är bra om bestämmelserna om gärningar begångna i väpnad konflikt kan skrivas in på så få ställen som möjligt i svensk lag, för att förenkla handhavandet av vilka bestämmelser som gäller i sådana situationer.

Det är positivt att regeringen föreslår en ratificering, men Sverigedemokraterna anser att regeringen inte fullt ut beskriver hur Sverige ska leva upp till de åtaganden som ratificeringen innebär. Ett flertal remissinstanser delar inte regeringens bedömning att kostnaderna för ratificeringen blir marginella. Bland annat uttrycker Riksantikvarieämbetet i sitt remissvar att en ratificering kommer att innebära betydande arbetsinsatser för såväl dem som länsstyrelserna. Utöver det föreslås en fond inrättas till skydd av

kulturegendom vid väpnad konflikt som Sverige vid en ratificering har att förhålla sig till. Fonden har till uppgift att ge ekonomiskt eller annat stöd till förberedande eller andra åtgärder under fredstid. Även om det är tillåtet att exempelvis låta fonden bestå av medel donerade av privata organisationer anser Sverigedemokraterna att det är rimligt att regeringen tydliggör hur Sverige som stat ska bidra ekonomiskt. Det finns anledning att från regeringens sida se över och redovisa i vilken omfattning medel kan behöva avsättas för att leva upp till de internationella åtaganden en ratificering innebär. Sverigedemokraterna anser således att regeringen tydligare bör redovisa hur Sverige ska leva upp till de ekonomiska åtaganden som en ratificering innebär och säkra att tillräckliga medel avsätts för ändamålet.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Därmed bör proposition 2016/17:109 punkterna 2 och 3 samt motion 2016/17:3628 yrkandena 1 och 2 bifallas och proposition 2015/17:109 punkt 1 avslås.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:109 Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.
3. Riksdagen godkänner det andra protokollet till Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt (avsnitt 6).

Följdmotionen

2016/17:3628 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tydligare bör redovisa hur Sverige ska leva upp till de ekonomiska åtaganden som en ratificering innebär och säkra att tillräckliga medel avsätts för ändamålet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de bestämmelser som regeringen avser att föra in i kulturmiljölagen i stället bör föras in i brottsbalken och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

Härigenom föreskrivs i fråga om kulturmiljölagen (1988:950)[1]

dels att 1 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 9 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §[2]
I denna lag finns bestämmelser om ortnamn, fornminnen, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen samt om utförsel och återlämnande av kulturföremål.	I denna lag finns bestämmelser om ortnamn, fornminnen, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen, om utförsel och återlämnande av kulturföremål *samt om militär användning av kulturegendom.*

Länsstyrelsen har ansvar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet.

Riksantikvarieämbetet har överinseende över kulturmiljöarbetet i landet. Riksantikvarieämbetet får överklaga beslut av domstol eller annan myndighet enligt 1–5 kap.

Bestämmelser om kulturmiljön finns också i bland annat miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:900) och skogsvårdslagen (1979:429).

9 kap. Militär användning av kulturegendom

1 §

För militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd döms, om gärningen ingår som ett led i eller på annat sätt står i samband med en väpnad konflikt eller ockupation, den som till stöd för militära åtgärder använder kulturegendom som har

[1] Lagen omtryckt 2002:620.
Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:548.
[2] Senaste lydelse 2013:548.

ett förstärkt skydd enligt det andra protokollet till Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt eller områden i sådan egendoms omedelbara närhet.

Straffet är fängelse i högst fyra år.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 §
För *krigsförbrytelse* döms, om gärningen ingår som ett led i eller på annat sätt står i samband med en väpnad konflikt eller ockupation, den som *plundrar eller, utan att det är nödvändigt av militära skäl, i stor omfattning förstör, tillägnar sig eller beslagtar någon annans egendom.*	För *krigsförbrytelse* döms, om gärningen ingår som ett led i eller på annat sätt står i samband med en väpnad konflikt eller ockupation, den som *1. plundrar, eller* *2. utan att det är nödvändigt av militära skäl* *a) i stor omfattning förstör, tillägnar sig eller beslagtar någon annans egendom, eller* *b) förstör, tillägnar sig eller beslagtar sådan egendom som skyddas enligt Haagkonventionen den 14 maj 1954 om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt och det andra protokollet till konventionen.*
Straffet är fängelse i högst sex år.	

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

BILAGA 3

Det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt

Det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt från 1999 (på svenska)

Parterna,

som är medvetna om behovet att förbättra skyddet av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt och att inrätta ett system för förstärkt skydd av särskilt angiven kulturegendom,

som återigen bekräftar betydelsen av bestämmelserna i konventionen om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt, upprättad i Haag den 14 maj 1954, och som understryker att det är nödvändigt att komplettera dessa bestämmelser med åtgärder för att de ska få större genomslag,

som önskar ge de höga fördragsslutande parterna i konventionen en möjlighet att bli mer delaktiga i skyddet av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt genom att inrätta lämpliga förfaranden för detta,

som anser att de regler som styr skyddet av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt bör återspegla den folkrättsliga utvecklingen,

som bekräftar att folkrättens sedvanerättsliga regler kommer att fortsätta att gälla för frågor som inte omfattas av bestämmelserna i detta protokoll,

har kommit överens om följande.

Kapitel I - Inledning

Artikel 1 Definitioner

I detta protokoll avses med

a) *part*: en stat som är part i detta protokoll,

b) *kulturegendom*: kulturegendom enligt definitionen i artikel 1 i konventionen,

c) *konvention*: konventionen om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt, upprättad i Haag den 14 maj 1954,

d) *hög fördragsslutande part*: en stat som är part i konventionen,

e) *förstärkt skydd*: det system för förstärkt skydd som inrättas genom artiklarna 10 och 11,

f) *militärt mål*: ett objekt som med hänsyn till dess egenskaper, läge, ändamål eller användning är av väsentlig betydelse för militär verksamhet och vars totala eller delvisa förstörelse, erövring eller oskadliggörande innebär en otvetydig militär fördel under rådande förhållanden,

g) *olaglig*: under tvång eller på annat sätt i strid med tillämpliga regler i nationell rätt på det ockuperade området eller i strid med folkrätten,

h) *lista*: den internationella listan över kulturegendom med förstärkt skydd som upprättas i enlighet med artikel 27.1 b,

i) *generaldirektör*: Unescos generaldirektör,

j) *Unesco*: Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur,

k) *första protokollet*: det första protokollet om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt, upprättat i Haag den 14 maj 1954.

Artikel 2 Förhållande till konventionen

Detta protokoll kompletterar konventionen i relationer mellan parterna.

Artikel 3 Tillämpningsområde

1. Utöver de bestämmelser som ska tillämpas i fredstid ska detta protokoll tillämpas i de situationer som avses i artikel 18.1 och 2 i konventionen och i artikel 22.1.

2. Detta protokoll är bindande för parterna i det andra protokollet i sina relationer med varandra även om någon av parterna i en väpnad konflikt inte är bunden av detta protokoll. Parterna ska vidare vara bundna av detta protokoll i förhållande till en stat som är part i konflikten men som inte är bunden av det, om denna stat godtar bestämmelserna i detta protokoll och tillämpar dem.

Artikel 4 Förhållandet mellan kapitel 3 och andra bestämmelser i konventionen och detta protokoll

Tillämpningen av bestämmelserna i kapitel 3 i detta protokoll påverkar inte

a) tillämpningen av bestämmelserna i kapitel I i konventionen och i kapitel 2 i detta protokoll,

b) tillämpningen av bestämmelserna i kapitel II i konventionen utom om kulturegendom har tillerkänts både speciellt skydd och förstärkt skydd då endast bestämmelserna om förstärkt skydd ska tillämpas mellan parterna i detta protokoll eller mellan en part och en stat som godtar och tillämpar detta protokoll i enlighet med artikel 3.2.

Kapitel 2 Allmänna bestämmelser om skydd

Artikel 5 Skydd av kulturegendom

Förberedande åtgärder som vidtas i fredstid för att skydda kulturegendom mot förutsebara följder av en väpnad konflikt enligt artikel 3 i konventionen ska, på lämpligt sätt, innefatta att upprätta en inventarieförteckning, att planera beredskapsåtgärder för att egendomen inte ska fatta eld eller rasa samman, att förbereda inför avlägsnandet av flyttbar kulturegendom eller att tillhandahålla lämpligt skydd av sådan egendom på plats och att utse behöriga myndigheter som ska ansvara för skyddet av kulturegendom.

Artikel 6 Respekt för kulturegendom

I syfte att säkerställa att kulturegendom respekteras i enlighet med artikel 4 i konventionen

a) får ett åsidosättande på grundval av absolut nödvändiga militära skäl enligt artikel 4.2 i konventionen endast åberopas för att rikta en fientlig handling mot kulturegendom i de fall och under så lång tid som

i) kulturegendomen i fråga genom sin funktion har blivit ett militärt mål och

ii) det inte finns något praktiskt genomförbart alternativ till att rikta en fientlig handling mot det målet för att uppnå motsvarande militära fördel,

b) får ett åsidosättande på grundval av absolut nödvändiga militära skäl enligt artikel 4.2 i konventionen endast åberopas för att använda kulturegendom för sådana ändamål som kan utsätta egendomen för förstörelse eller skada i de fall och under så lång tid som det inte finns något val mellan sådan användning av kulturegendom och annan praktiskt genomförbar metod för att uppnå motsvarande militära fördel,

c) får beslutet att åberopa absolut nödvändiga militära skäl fattas endast av en person som för befäl över en styrka av bataljons storlek eller större eller över en mindre styrka om omständigheterna kräver detta,

d) ska vid ett angrepp som grundas på ett beslut som fattas i enlighet med a en effektiv varning alltid utfärdas i förväg när omständigheterna så medger.

Artikel 7 Försiktighetsåtgärder i händelse av angrepp

Utan att det påverkar övriga försiktighetsåtgärder som enligt internationell humanitär rätt krävs vid militära operationer ska varje part i konflikten

a) göra allt som är praktiskt genomförbart för att kontrollera att de mål som ska angripas inte är kulturegendom som skyddas enligt artikel 4 i konventionen,

b) vidta alla försiktighetsåtgärder som är praktiskt genomförbara vid val av medel och metoder för angreppet i syfte att undvika, eller i vart fall minimera, oförutsedd skada på kulturegendom som skyddas enligt artikel 4 i konventionen,

c) avstå från att besluta om att genomföra ett angrepp som kan förväntas orsaka oproportionerligt stor oförutsedd skada på kulturegendom som skyddas enligt artikel 4 i konventionen i förhållande till den konkreta och direkta militära fördel som bedöms kunna uppnås och

d) avblåsa eller skjuta upp ett angrepp om det visar sig att

i) målet är kulturegendom som skyddas enligt artikel 4 i konventionen,

ii) angreppet förväntas orsaka oproportionerligt stor oförutsedd skada på kulturegendom som skyddas enligt artikel 4 i konventionen i förhållande till den konkreta och direkta militära fördel som bedöms kunna uppnås.

Artikel 8 Försiktighetsåtgärder i händelse av fientligheter

Parterna i konflikten ska i möjligaste mån

a) avlägsna flyttbar kulturegendom från militära mål eller tillhandahålla lämpligt skydd på plats,

b) undvika att placera militära mål i närheten av kulturegendom.

Artikel 9 Skydd av kulturegendom inom ockuperat område

1. Utan att det påverkar bestämmelserna i artiklarna 4 och 5 i konventionen ska en part som helt eller delvis har ockuperat en annan parts territorium inom det ockuperade området förbjuda och förhindra

a) olaglig utförsel eller annat avlägsnande av eller överlåtelse av äganderätten till kulturegendom,

b) arkeologiska utgrävningar, utom när det är absolut nödvändigt för att skydda, uppteckna eller bevara kulturegendom,

c) förändring av, eller ändring av användningsområde för, kulturegendom, som är avsedd att dölja eller förstöra kulturella, historiska eller vetenskapliga spår.

2. Arkeologiska utgrävningar av, förändring av, eller ändring av användningsområde för kulturegendom på ockuperat område ska utföras i nära samarbete med det ockuperade områdets behöriga nationella myndigheter, om inte omständigheterna omöjliggör detta.

Kapitel 3 Förstärkt skydd

Artikel 10 Förstärkt skydd

Kulturegendom kan tillerkännas förstärkt skydd om den uppfyller följande tre villkor:

a) Den utgör kulturarv av största vikt för mänskligheten.

b) Den skyddas av lämpliga inhemska rättsliga och administrativa åtgärder som erkänner dess exceptionella kulturella och historiska värde och som säkerställer den högsta skyddsnivån.

c) Den används inte för militära ändamål eller för att skydda militära platser och den part som har kontroll över kulturegendomen har bekräftat att den inte kommer att användas på detta sätt.

Artikel 11 Tillerkännande av förstärkt skydd

1. Varje part ska lämna in en lista till kommittén över kulturegendom som parten begär förstärkt skydd för.

2. Den part som har jurisdiktion eller kontroll över kulturegendomen får begära att den ska upptas i den lista som ska upprättas i enlighet med artikel 27.1 b. Begäran ska innehålla all nödvändig information som rör de kriterier som anges i artikel 10. Kommittén får uppmana en part att begära att kulturegendom ska upptas i listan.

3. Andra parter, den internationella kommittén för Blå sköldenorganisationen (ICBS) och andra icke-statliga organisationer med relevant expertis får rekommendera särskild kulturegendom till kommittén. I sådana fall får kommittén besluta om att uppmana en part att begära att kulturegendomen ska upptas i listan.

4. Att kulturegendom upptas i listan eller att begäran om att den ska upptas i listan lämnas in och egendomen är belägen inom ett område om

vars suveränitet eller jurisdiktion flera stater tvistar ska inte på något sätt påverka de tvistande parternas rättigheter.

5. När kommittén tar emot en begäran om upptagande på listan ska den informera alla parter om detta. Parter får lämna synpunkter på en sådan begäran till kommittén inom sextio dagar. Dessa synpunkter får endast göras på grundval av de kriterier som anges i artikel 10. De ska vara precisa och avse sakförhållanden. Kommittén ska ta ställning till synpunkterna och ge den part som begär upptagande en rimlig möjlighet att bemöta dessa innan den fattar sitt beslut. Medan kommittén har att ta ställning till sådana synpunkter ska beslut om upptagande på listan, oavsett vad som anges i artikel 26, fattas med fyra femtedelars majoritet av de närvarande och röstande ledamöterna.

6. Innan kommittén fattar beslut om en begäran bör den samråda med statliga och icke-statliga organisationer samt med enskilda experter.

7. Ett beslut om tillerkännande av eller nekande till förstärkt skydd får endast fattas på grundval av de kriterier som anges i artikel 10.

8. I undantagsfall, när kommittén har kommit fram till att den part som begär upptagande av kulturegendom på listan inte kan uppfylla kriterierna i artikel 10 b, får kommittén besluta om att tillerkänna förstärkt skydd under förutsättning att den begärande parten lämnar in en begäran om internationellt bistånd enligt artikel 32.

9. Om fientligheter utbryter får en part i konflikten, i situationer av nödläge, begära förstärkt skydd av kulturegendom inom dess jurisdiktion eller kontroll genom att framföra denna begäran till kommittén. Kommittén ska omgående vidarebefordra denna begäran till alla parter i konflikten. I sådana fall kommer kommittén skyndsamt att ta ställning till synpunkter från de berörda parterna. Beslutet att tillerkänna provisoriskt förstärkt skydd ska fattas så snart som möjligt och, oavsett vad som anges i artikel 26, med fyra femtedelars majoritet av de närvarande och röstande ledamöterna. Provisoriskt förstärkt skydd får tillerkännas av kommittén i avvaktan på utgången av det normala förfarandet för tillerkännandet av förstärkt skydd under förutsättning att bestämmelserna i artikel 10 a och c är uppfyllda.

10. Kommittén ska tillerkänna kulturegendom förstärkt skydd från den tidpunkt då den förs in i listan.

11. Generaldirektören ska, utan dröjsmål, underrätta Förenta nationernas generalsekreterare och alla parter om kommitténs beslut om upptagande av kulturegendom på listan.

Artikel 12 Immunitet för kulturegendom med förstärkt skydd

Parterna i en konflikt ska säkerställa immunitet för kulturegendom med förstärkt skydd genom att avstå från att göra sådan egendom till mål för

angrepp eller från att använda egendomen eller områden i dess omedelbara närhet för militära ändamål.

Artikel 13 Förlust av förstärkt skydd

1. Kulturegendom med förstärkt skydd ska endast förlora detta skydd

a) om skyddet tills vidare upphävs eller återkallas i enlighet med artikel 14 eller

b) om, och under så lång tid som, egendomen genom dess användning har blivit ett militärt mål.

2. Under sådana omständigheter som avses i 1 b får sådan egendom endast bli mål för angrepp i följande fall:

a) Angreppet är det enda praktiskt genomförbara sättet att få ett slut på den användning av egendomen som avses i 1 b.

b) Alla praktiskt genomförbara försiktighetsåtgärder är vidtagna vid val av medel och metoder för angreppet, i syfte att få ett slut på sådan användning och att undvika, eller i vart fall minimera, skada på kulturegendomen.

c) Om inte omständigheterna, på grund av kraven som gäller för omedelbart självförsvar, omöjliggör detta ska

i) angreppet beordras på högsta operativa befälsnivå,

ii) fiendesidan ges en effektiv varning i förväg med krav på att upphöra med den användning som avses i 1 b och

iii) fiendesidan ges skälig tid att komma till rätta med situationen.

Artikel 14 Upphävande och återkallande av förstärkt skydd

1. Om en kulturegendom inte längre uppfyller något av kriterierna i artikel 10 i detta protokoll får kommittén tills vidare upphäva eller återkalla det förstärkta skyddet genom att ta bort kulturegendomen från listan.

2. Kommittén får tills vidare upphäva det förstärkta skyddet av en kulturegendom vid allvarlig överträdelse av artikel 12 som beror på att den har använts till stöd för militära åtgärder. Om sådana överträdelser fortgår får kommittén i undantagsfall återkalla det förstärkta skyddet genom att ta bort kulturegendomen från listan.

3. Generaldirektören ska, utan dröjsmål, underrätta Förenta nationernas generalsekreterare och alla parter i detta protokoll om kommitténs beslut att tills vidare upphäva eller återkalla det förstärkta skyddet av kulturegendomen.

4. Innan kommittén fattar ett sådant beslut ska den ge parterna möjlighet att ge sin syn på saken.

Kapitel 4 Straffrättsligt ansvar och jurisdiktion

Artikel 15 Allvarliga överträdelser av detta protokoll

1. Den som uppsåtligen och i strid med konventionen eller detta protokoll utför någon av följande handlingar begår ett brott i den mening som avses i detta protokoll:

a) Att göra kulturegendom med förstärkt skydd till mål för ett angrepp.

b) Att använda kulturegendom med förstärkt skydd eller områden i dess omedelbara närhet till stöd för militära åtgärder.

c) Omfattande förstörelse eller tillägnelse av kulturegendom som skyddas enligt konventionen och detta protokoll.

d) Att göra kulturegendom som skyddas enligt konventionen och detta protokoll till mål för ett angrepp.

e) Stöld, plundring eller bortförande av eller vandalism riktad mot kulturegendom som skyddas enligt konventionen.

2. Varje part ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de handlingar som anges i denna artikel ska utgöra brottsliga gärningar i den nationella lagstiftningen och för att belägga sådana gärningar med lämpliga straff. Dessa åtgärder ska ske i överensstämmelse med allmänna rättsprinciper och allmänna folkrättsliga principer, inklusive de regler som utsträcker det personliga straffansvaret till andra än den som begår själva gärningen.

Artikel 16 Jurisdiktion

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 ska varje part vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder för att kunna utöva jurisdiktion över de brott som anges i artikel 15 i följande fall:

a) När ett sådant brott begås inom den statens territorium.

b) När den misstänkta förövaren är medborgare i den staten.

c) I fråga om brott som anges i artikel 15 a–c, när den misstänkta förövaren befinner sig inom dess territorium.

2. Med avseende på utövandet av jurisdiktion och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 28 i konventionen

a) hindrar inte detta protokoll att personligt straffansvar uppkommer eller att jurisdiktion får utövas enligt nationell och internationell rätt som kan vara tillämplig, eller inverkar på utövandet av jurisdiktion enligt folkrättens sedvanerättsliga regler,

b) utom i den mån en stat som inte är part i detta protokoll kan godta och tillämpa dess bestämmelser i enlighet med artikel 3.2, uppkommer inget personligt straffansvar för medlemmar av de väpnade styrkorna och medborgare i en stat som inte är part i detta protokoll, utom för de medborgare som tjänstgör i de väpnade styrkorna i en stat som är part i detta protokoll med stöd av detta protokoll, och inte heller medför detta protokoll en skyldighet att utöva jurisdiktion över sådana personer eller att utlämna dem.

Artikel 17 Lagföring

1. Den part inom vars territorium den misstänkta förövaren av ett brott enligt artikel 15.1 a–c påträffas, ska om den inte utlämnar den personen, utan undantag och utan oskäligt dröjsmål lämna över ärendet till dess behöriga myndigheter, för lagföring i enlighet med förfaranden i den nationella lagstiftningen eller med, i förekommande fall, tillämpliga folkrättsliga regler.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av, i förekommande fall, tillämpliga folkrättsliga regler ska varje person mot vilken rättsliga åtgärder vidtas med avseende på konventionen eller detta protokoll garanteras en rättvis behandling och en rättvis rättegång i enlighet med nationell rätt och folkrätten i alla delar av förfarandet, och under inga omständigheter får en sådan person behandlas på ett mindre förmånligt sätt än vad som gäller enligt folkrätten.

Artikel 18 Utlämning

1. De brott som anges i artikel 15.1 a–c ska betraktas som utlämningsbara brott i varje utlämningsavtal som redan gäller mellan några av parterna innan detta protokoll träder i kraft. Parterna förbinder sig att låta sådana brott ingå i varje utlämningsavtal som senare ingås mellan dem.

2. Om en part som för utlämning ställer som villkor att det ska finnas ett utlämningsavtal tar emot en begäran om utlämning från en annan part med vilken den inte har något utlämningsavtal, får den anmodade parten, om den så önskar, betrakta detta protokoll som rättslig grund för utlämning i fråga om de brott som anges i artikel 15.1 a–c.

3. Parter som för utlämning inte ställer som villkor att det ska finnas ett utlämningsavtal ska betrakta de brott som anges i artikel 15.1 a–c som utlämningsbara brott mellan dem, med förbehåll för de villkor som föreskrivs i den anmodade partens lagstiftning.

4. Om nödvändigt ska brott enligt artikel 15.1 a–c för utlämning mellan parter behandlas som om de hade begåtts inte bara på den plats där de ägde rum utan även inom de parters territorium som hade fastställt jurisdiktion i enlighet med artikel 16.1.

Artikel 19 Ömsesidig rättslig hjälp

1. Parterna ska ge varandra så mycket hjälp som möjligt i samband med utredningar eller straffrättsliga förfaranden eller utlämningsförfaranden med anledning av de brott som anges i artikel 15, inklusive hjälp med att få fram bevis som de har tillgång till och som är nödvändig för förfarandena.

2. Parterna ska fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 1 i överensstämmelse med fördrag eller andra överenskommelser om ömsesidig rättslig hjälp som kan finnas mellan dem. I avsaknad av

sådana fördrag eller överenskommelser ska parterna ge varandra hjälp i enlighet med nationell rätt.

Artikel 20 Skäl för avslag

1. För utlämning ska brott enligt artikel 15.1 a–c och för ömsesidig rättslig hjälp ska brott enligt artikel 15 inte betraktas som politiska brott eller som brott som har anknytning till politiska brott eller som brott som har inspirerats av politiska motiv. En begäran om utlämning eller om ömsesidig rättslig hjälp på grundval av sådana brott får följaktligen inte avslås av det enda skälet att det avser ett politiskt brott eller ett brott som har anknytning till ett politiskt brott eller ett brott som har inspirerats av politiska motiv.

2. Ingenting i detta protokoll ska tolkas så att det innebär en skyldighet att utlämna eller ge ömsesidig rättslig hjälp, om den anmodade parten har grundad anledning att anta att begäran om utlämning för brott enligt artikel 15.1 a–c eller om ömsesidig rättslig hjälp med avseende på brott enligt artikel 15 har gjorts i syfte att lagföra eller straffa en person på grund av personens ras, trosuppfattning, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning eller att bifall till begäran skulle kunna vara till förfång för personen på någon av dessa grunder.

Artikel 21 Åtgärder vid andra överträdelser

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 28 i konventionen ska varje part vidta lagstiftningsåtgärder och administrativa eller disciplinära åtgärder som kan vara nödvändiga för att stävja följande uppsåtliga handlingar:

a) Användning av kulturegendom i strid med konventionen eller detta protokoll.

c) Olaglig utförsel eller annat avlägsnande av eller överlåtelse av äganderätten till kulturegendom från ockuperat område i strid med konventionen eller detta protokoll.

Kapitel 5 Skydd av kulturegendom i väpnade konflikter som inte är av internationell karaktär

Artikel 22 Väpnade konflikter som inte är av internationell karaktär

1. Detta protokoll är tillämpligt i händelse av en väpnad konflikt som inte är av internationell karaktär och som utspelar sig inom någon av parternas territorium.

2. Detta protokoll är inte tillämpligt på situationer som har uppkommit till följd av inre oroligheter och spänningar som upplopp, enstaka och sporadiska våldshandlingar och andra liknande handlingar.

3. Ingenting i detta protokoll ska kunna åberopas för att påverka en stats suveränitet eller regeringens ansvar att, med alla lagliga medel, bevara eller återupprätta lag och ordning i staten eller för att försvara statens nationella enhet och territoriella integritet.

4. Ingenting i detta protokoll ska tolkas så att en part inom vars territorium en väpnad konflikt som inte är av internationell karaktär utspelar sig inte har huvudsaklig jurisdiktion över de överträdelser som anges i artikel 15.

5. Ingenting i detta protokoll ska kunna åberopas till försvar för ett direkt eller indirekt ingripande, oavsett orsak, i den väpnade konflikten eller i inre eller yttre angelägenheter i en part inom vars territorium konflikten äger rum.

6. Tillämpningen av detta protokoll i den situation som avses i punkt 1 ska inte påverka den rättsliga statusen för parterna i konflikten.

7. Unesco kan erbjuda parterna i konflikten sina tjänster.

Kapitel 6 Institutionella frågor

Artikel 23 Partsmöte

1. Partsmötet ska hållas samtidigt som Unescos generalkonferens och samordnas med mötet mellan de höga fördragsslutande parterna, om generaldirektören har sammankallat till ett sådant möte.

2. Partsmötet ska anta sin egen arbetsordning.

3. Partsmötet ska ha följande uppgifter:
a) Att i enlighet med artikel 24.1 välja ledamöter till kommittén.
b) Att anta de riktlinjer som har utarbetats av kommittén i enlighet med artikel 27.1 a.
c) Att tillhandahålla riktlinjer för och att övervaka kommitténs användning av fonden.
d) Att ta ställning till den rapport som kommittén lämnar in i enlighet med artikel 27.1 d.
e) Att diskutera problem som rör tillämpningen av detta protokoll och att utfärda rekommendationer, på lämpligt sätt.

4. På begäran av minst en femtedel av parterna ska generaldirektören sammankalla parterna till ett extraordinärt möte.

Artikel 24 Kommitté till skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt

1. Kommittén till skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt inrättas härmed. Den ska bestå av tolv parter som ska väljas av partsmötet.

2. Kommittén ska hålla ett ordinarie möte minst en gång om året och extraordinarie möten när det bedöms vara nödvändigt.

3. När parterna beslutar om kommitténs sammansättning ska de sträva efter att säkerställa en rättvis representation av världens olika regioner och kulturer.

4. Parter som är ledamöter i kommittén ska som sina företrädare välja personer med kompetens inom kulturarv, försvaret eller folkrätten och de ska, i samråd med varandra, sträva efter att säkerställa att det i kommitténs sammansättning finns lämplig expertis inom alla dessa områden.

Artikel 25 Mandattid

1. En part ska väljas till kommittén på fyra år och ska endast kunna väljas om en gång direkt därefter.

2. Trots bestämmelserna i punkt 1 ska mandattiden för hälften av de ledamöter som utses vid tidpunkten för det första valet upphöra i slutet av partsmötets första ordinarie möte som följer på det möte då de utsågs. Dessa ledamöter ska utses genom lottdragning av ordföranden för detta möte efter det första valet.

Artikel 26 Arbetsordning

1. Kommittén ska anta sin egen arbetsordning.

2. Kommittén är beslutsför när en majoritet av ledamöterna är närvarande. Kommittén fattar sina beslut med två tredjedelars majoritet av de röstande ledamöterna.

3. Ledamöterna ska inte delta i röstningen i beslut som rör kulturegendom som berörs av en väpnad konflikt som de är part i.

Artikel 27 Uppgifter

1. Kommittén ska ha följande uppgifter:

a) Att utarbeta riktlinjer för detta protokolls genomförande.

b) Att tillerkänna, tills vidare upphäva eller återkalla förstärkt skydd av kulturegendom och att upprätta, upprätthålla och främja listan över kulturegendom med förstärkt skydd.

c) Att övervaka och utöva tillsyn över genomförandet av detta protokoll och att främja identifieringen av kulturegendom med förstärkt skydd.

d) Att ta ställning till och kommentera parternas rapporter, och vid behov begära klargöranden, och utarbeta sin egen rapport om genomförandet av detta protokoll inför partsmötet.

e) Att ta emot och ta ställning till begäran om internationellt bistånd enligt artikel 32.

f) Att besluta om fondens användning.

g) Att utföra andra uppgifter som partsmötet ger den.

2. Kommitténs uppgifter ska utföras i samarbete med generaldirektören.

3. Kommittén ska samarbeta med internationella och nationella statliga och icke-statliga organisationer med samma mål som konventionen, dess första protokoll och detta protokoll. Till sin hjälp för att fullgöra sina uppgifter får kommittén bjuda in framstående fackorganisationer att delta

som rådgivare i sina möten. Det kan t.ex. röra sig om organisationer som har formella förbindelser med Unesco, som den internationella kommittén för Blå sköldenorganisationen (ICBS) och dess olika organ. Företrädare för Utbildnings- och forskningscentret för konservering och restaurering av kulturegendom (Romcentret, ICCROM) och Internationella rödakorskommittén (ICRC) får också bjudas in att delta som rådgivare.

Artikel 28 Sekretariat

Kommittén ska bistås av Unescos sekretariat som ska förbereda kommitténs dokumentation och utarbeta mötesdagordningar och ska ansvara för att verkställa dess beslut.

Artikel 29 Fond till skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt

1. Härmed inrättas en fond som ska ha följande ändamål:

a) Att ge ekonomiskt eller annat stöd till förberedande eller andra åtgärder som ska vidtas i fredstid i enlighet med bl.a. artikel 5, artikel 10 b och artikel 30.

b) Att ge ekonomiskt eller annat bistånd i samband med akuta, provisoriska eller andra åtgärder som vidtas för att skydda kulturegendom under väpnade konflikter eller för omedelbar återställning när fientligheterna har upphört, i enlighet med bl.a. artikel 8 a.

2. Fonden ska utgöras av en förvaltningsfond, i enlighet med bestämmelserna i Unescos finansreglemente.

3. Utbetalningar från fonden ska endast användas för sådana ändamål som kommittén beslutar om i enlighet med de riktlinjer som avses i artikel 23.3 c. Kommittén får ta emot bidrag som endast får användas till ett visst program eller projekt, under förutsättning att kommittén har beslutat att ett sådant program eller projekt ska genomföras.

4. Fondens tillgångar ska bestå av

a) frivilliga bidrag från parterna,

b) bidrag, donationer eller legat från

i) andra stater,

ii) Unesco eller andra organisationer i Förenta nationernas system,

iii) andra mellanstatliga eller icke-statliga organisationer och

iv) offentliga eller privata organ eller enskilda personer,

c) eventuell ränta på fondmedel,

d) medel från insamlingar och intäkter från evenemang som anordnas till förmån för fonden och

e) alla andra tillgångar som är tillåtna enligt de riktlinjer som gäller för fonden.

Kapitel 7 Informationsspridning och internationellt bistånd

Artikel 30 Informationsspridning

1. Parterna ska på lämpligt sätt, och särskilt genom utbildnings- och informationssatsningar, sträva efter att öka hela sin befolknings uppskattning av och respekt för kulturegendom.

2. Parterna ska se till så att detta protokoll får så stor spridning som möjligt, både i fredstid och under väpnad konflikt.

3. Militära eller civila myndigheter som, under väpnad konflikt, tar på sig ansvaret för tillämpningen av detta protokoll, ska vara till fullo införstådda med texten i det andra protokollet. I detta syfte ska parterna på lämpligt sätt

a) införa riktlinjer och anvisningar om skyddet av kulturegendom i sina militära föreskrifter,

b) i samarbete med Unesco och relevanta statliga och icke-statliga organisationer, utveckla och genomföra övnings- och utbildningsprogram i fredstid,

c) genom generaldirektören delge varandra information om lagar, administrativa bestämmelser och åtgärder som har vidtagits enligt a och b,

d) genom generaldirektören så snart som möjligt delge varandra information om de lagar och administrativa bestämmelser som de kan komma att anta för att säkerställa tillämpningen av detta protokoll.

Artikel 31 Internationellt samarbete

Vid allvarliga överträdelser av detta protokoll förbinder sig parterna att, tillsammans i kommittén, eller var för sig, vidta åtgärder i samarbete med Unesco och Förenta nationerna i enlighet med Förenta nationernas stadga.

Artikel 32 Internationellt bistånd

1. En part kan begära bistånd från kommittén för kulturegendom med förstärkt skydd och bistånd i fråga om beredning, utveckling och genomförande av de lagar, administrativa bestämmelser och åtgärder som avses i artikel 10.

2. En part i konflikten, som inte är part i detta protokoll men som godtar och tillämpar bestämmelser i enlighet med artikel 3.2, får begära lämpligt internationellt bistånd från kommittén.

3. Kommittén ska anta regler för inlämning av begäranden om internationellt bistånd och ska ange formerna för det internationella biståndet.

4. Parterna uppmuntras att ge de parter eller parter i konflikten som begär det alla former av tekniskt bistånd.

Artikel 33 Bistånd från Unesco

1. En part kan vända sig till Unesco för att få tekniskt bistånd med att organisera skyddet av sin kulturegendom, t.ex. förberedande åtgärder för att trygga kulturegendom, förebyggande och organisationsrelaterade åtgärder för akuta situationer och sammanställningar av en nationell inventarieförteckning över kulturegendom eller med andra problem som kan uppstå i samband med tillämpningen av detta protokoll. Unesco ska lämna sådant bistånd inom ramen för sitt program och sina medel.

2. Parterna uppmuntras att lämna tekniskt bistånd på bilateral eller multilateral nivå.

3. Unesco har rätt att på eget initiativ lägga fram förslag i dessa frågor till parterna.

Kapitel 8 Tillämpning av detta protokoll

Artikel 34 Skyddsmakter

Detta protokoll ska tillämpas i samarbete med de skyddsmakter som är ansvariga för att värna de intressen som parterna i konflikten har.

Artikel 35 Medlingsförfarande

1. Skyddsmakterna ska erbjuda sina tjänster (bona officia) i alla de fall då de anser detta vara av värde för att skydda kulturegendom, särskilt om det råder meningsskiljaktigheter mellan parterna i konflikten om tillämpningen eller tolkningen av bestämmelserna i detta protokoll.

2. I detta syfte kan var och en av skyddsmakterna på uppmaning av en av parterna, av generaldirektören eller på eget initiativ, för parterna i konflikten föreslå ett möte mellan deras respektive representanter och särskilt de myndigheter som är ansvariga för att skydda kulturegendom, om så anses lämpligt på ett territorium som tillhör en stat som inte är part i konflikten. Parterna i konflikten ska vara skyldiga att acceptera det mötesförslag som de har fått. Skyddsmakterna ska föreslå parterna i konflikten att godkänna en person från en stat som inte är part i konflikten eller en person som generaldirektören har presenterat, och denna person ska bjudas in att delta i ett sådant möte i egenskap av ordförande.

Artikel 36 Medling utan medverkan av skyddsmakter

1. Om det inte har utsetts några skyddsmakter i en konflikt får generaldirektören erbjuda sina tjänster (bona officia) eller använda andra former av förliknings- eller medlingsförfaranden i syfte att undanröja meningsskiljaktigheterna.

2. På uppmaning av en part eller av generaldirektören får kommitténs ordförande för parterna i konflikten föreslå ett möte mellan deras respektive representanter och särskilt de myndigheter som är ansvariga för att skydda kulturegendom, om så anses lämpligt på ett territorium som tillhör en stat som inte är part i konflikten.

Artikel 37 Översättningar och rapporter

1. Parterna ska översätta detta protokoll till sina officiella språk och sedan skicka dessa officiella översättningar till generaldirektören.

2. Parterna ska, vart fjärde år, lämna in en rapport om genomförandet av detta protokoll till kommittén.

Artikel 38 Statsansvar

Ingen bestämmelse i detta protokoll som avser personligt straffansvar ska påverka staternas ansvar enligt folkrätten, inklusive skyldigheten att betala skadestånd.

Kapitel 9 Slutbestämmelser

Artikel 39 Språk

Detta protokoll är upprättat på arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska, vilka sex texter är lika giltiga.

Artikel 40 Undertecknande

Detta protokoll ska dateras den 26 mars 1999. Det ska vara öppet för undertecknande av alla höga fördragsslutande parter i Haag från och med den 17 maj 1999 till och med den 31 december 1999.

Artikel 41 Ratifikation, godtagande eller godkännande

1. Detta protokoll förutsätter ratifikation, godtagande eller godkännande av höga fördragsslutande parter som har undertecknat detta protokoll, i enlighet med sina respektive konstitutionella förfaranden.

2. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet ska deponeras hos generaldirektören.

Artikel 42 Anslutning

1. Detta protokoll ska vara öppet för anslutning av övriga höga fördragsslutande parter från och med den 1 januari 2000.

2. Anslutning sker genom deponering av ett anslutningsinstrument hos generaldirektören.

Artikel 43 Ikraftträdande

1. Detta protokoll träder i kraft tre månader efter det att tjugo ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument har deponerats.

2. Därefter träder det i kraft för varje part tre månader efter det att ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats.

Artikel 44 Ikraftträdande under väpnad konflikt

De situationer som avses i artiklarna 18 och 19 i konventionen ska medföra att detta protokoll får omedelbar verkan vid deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet av parterna i konflikten antingen före eller efter det att fientligheter har utbrutit eller ockupationen har inletts. I sådana fall ska generaldirektören snarast möjligt översända de meddelanden som avses i artikel 46.

Artikel 45 Uppsägning

1. Varje part kan säga upp detta protokoll.

2. Uppsägningen ska ske genom en skriftlig underrättelse som deponeras hos generaldirektören.

3. Uppsägningen träder i kraft ett år efter det att underrättelsen om uppsägningen har mottagits. Om den uppsägande parten vid utgången av denna period är inblandad i en väpnad konflikt ska uppsägningen inte träda i kraft förrän fientligheterna har upphört eller förrän kulturegendom har återförts, beroende på vilket som inträffar sist.

Artikel 46 Underrättelser

Generaldirektören ska underrätta alla höga fördragsslutande parter och Förenta nationerna om varje deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument enligt artiklarna 41 och 42 och av uppsägningsinstrument enligt artikel 45.

Artikel 47 Registrering hos Förenta nationerna

I enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga ska detta protokoll registreras hos Förenta nationernas sekretariat på begäran av generaldirektören.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Upprättat i Haag den 26 mars 1999 i ett enda exemplar som ska deponeras i Unescos arkiv, och bestyrkta kopior av detta ska överlämnas till alla höga fördragsslutande parter.

Depositarie:
Unesco

Öppet för undertecknande:

Från den 17 maj till den 31 december 1999.

Det andra protokollet har undertecknats av följande stater:

Albanien	26 mars 1999
Armenien	22 oktober 1999
Belgien	26 mars 1999
Bulgarien	15 september 1999
Colombia	31 december 1999
Cypern	19 augusti 1999
Ecuador	29 december 1999
Egypten	9 oktober 1999
Elfenbenskusten	26 mars 1999
Estland	26 mars 1999
Finland	26 mars 1999
Ghana	26 mars 1999
Grekland	26 mars 1999
Heliga Stolen	26 mars 1999
Indonesien	26 mars 1999
Italien	26 mars 1999
Jemen	26 mars 1999
Kambodja	26 mars 1999
Kroatien	26 mars 1999
Luxemburg	26 mars 1999
Madagaskar	26 mars 1999
Marocko	21 december 1999
Nederländerna	26 mars 1999
Nigeria	26 mars 1999
Oman	30 juni 1999
Pakistan	26 mars 1999
Peru	13 juli 1999
Qatar	26 mars 1999
Rumänien	8 november 1999
Schweiz	26 mars 1999
Slovakien	22 december 1999
Spanien	26 mars 1999
Sverige	26 mars 1999
Syrien	26 mars 1999
Tyskland	26 mars 1999
Ungern	26 mars 1999
Vitryssland	26 mars 1999
Österrike	26 mars 1999

Ikraftträdande:

9 mars 2004, i enlighet med artikel 43.1

Giltiga texter:

Arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska

Registrering hos FN:

Den 5 maj 2004, nr 3511

Förklaringar och förbehåll:

Belgien

"*FÖRKLARING AV KONUNGARIKET BELGIEN*
I enlighet med artikel 16.1 a i det andra protokollet och med principen om icke-diskriminering kommer Belgien att lagföra de handlingar som avses i artikel 15 i det andra protokollet utan att beakta den möjlighet till undantag som ges i dess artikel 16.2 b". [Original: franska]

Kanada

Det meddelande om uppfattning som återges nedan bifogades anslutningsinstrumentet:

"MEDDELANDE OM UPPFATTNING

1. Kanadas regering uppfattar det som om definitionen av militärt mål i artikel 2 f ska tolkas på samma sätt som artikel 52.2 i tilläggsprotokoll I till 1949 års Genèvekonventioner.

2. Kanadas regering uppfattar det som om i förhållande till artikel 6 a ii, 6 b, 7 a, 7 b, 8, 13.2 a och 13.2 b med ordet "genomförbart" avses vad som är praktiskt genomförbart eller praktiskt möjligt, med hänsyn till alla rådande förhållanden, inklusive humanitära och militära överväganden.

3. Kanadas regering uppfattar det som om i förhållande till artikel 6 a ii, 6 b, 7 c och 7 d ii att med den militära fördel som bedöms kunna uppnås med ett angrepp avses den fördel som bedöms kunna uppnås med angreppet som helhet och inte med isolerade eller vissa delar av angreppet.

4. Kanadas regering uppfattar det som om all kulturegendom som blir ett militärt mål får angripas i enlighet med åsidosättandet på grundval av absolut nödvändiga militära skäl med stöd av artikel 4.2 i konventionen.

5. Kanadas regering uppfattar det som om ett beslut att åberopa absolut nödvändiga militära skäl med stöd av artikel 6 c i detta protokoll får fattas av en person som för befäl över en styrka som är mindre än en styrka av bataljons storlek om kulturegendomen blir ett militärt mål och rådande förhållanden med avseende på skydd av trupp är sådana att det inte är möjligt att kräva att beslutet fattas av en person som för befäl över en styrka av bataljons storlek eller större.

6. Kanadas regering uppfattar det som om kulturegendom enligt artikel 6 a i kan bli ett militärt mål på grund av dess egenskaper, läge, ändamål eller användning."

Iran (Islamiska republiken)
"Islamiska republiken Irans anslutning till detta protokoll ska inte innebära något erkännande av länder som republiken inte erkänner, inte heller ska detta medföra några förpliktelser gentemot sådana stater eller regeringar"

Följande förklaring bifogades instrumentet:
"Med beaktande av att det är särskilt angeläget att skydda nationers kulturarv mot skador orsakade av krig,

mot bakgrund av att nationers kulturarv betraktas som en del av mänsklighetens kulturarv,

med beaktande av att för att kulturarv ska vara fullständigt skyddat mot skador orsakade av väpnade konflikter krävs mer skydd än vad detta protokoll kan ge,

anser Islamiska republiken Iran att det är nödvändigt att ingå bilaterala och multilaterala tilläggsavtal till detta protokoll och förklarar sig villig att ingå sådana avtal. Dessa avtal ska innebära att privilegier beviljas och ge bättre möjligheter till skydd för nationers kulturarv och ska även tydliggöra reglerna i det andra protokollet så som folkrättens sedvanerättsliga regler, på så sätt att endast de regler som Islamiska republiken Irans regering inte har opponerat sig mot ingår samt ska tydligare beskriva hur bestämmelserna i avsnitt 4 i detta protokoll ska genomföras."

Mali
Brevet med instrumentet innehöll följande begäran:

"Malis regering hänvisar till artikel 44 i det andra protokollet och begär att det andra protokollet får omedelbar verkan vid deponeringen av ratifikationsinstrumentet." [Original: franska]

Nederländerna
"Med verkan från och med den 10 oktober 2010 kommer Nederländska Antillerna inte längre att ingå i Konungariket Nederländerna. Från och med den dagen kommer konungariket att bestå av fyra delar: Nederländerna, Aruba, Curaçao och Sint-Maarten. Curaçao and Sint-Maarten kommer att bli internt självstyrande inom konungariket, som Aruba och, fram till den 10 oktober, Nederländska Antillerna är."

"Detta innebär förändrade inbördes konstitutionella förbindelser inom Konungariket Nederländerna. Konungariket Nederländerna kommer

alltså fortsätta att vara det folkrättssubjekt med vilket överenskommelser ingås. Konungarikets förändrade struktur kommer därför inte att påverka giltigheten av de internationella överenskommelser som konungariket har ratificerat för Nederländska Antillerna. Dessa överenskommelser, inklusive eventuella förbehåll, kommer att fortsätta gälla för Curaçao och Sint-Maarten."

"Övriga öar som fram tills nu har ingått i Nederländska Antillerna – Bonaire, Sint Eustatius and Saba – kommer att ingå i Nederländerna och utgör "den karibiska delen av Nederländerna". De överenskommelser som nu gäller för Nederländska Antillerna kommer även fortsättningsvis att gälla för dessa öar, men Nederländernas regering kommer nu att ansvara för att genomföra dessa överenskommelser. Ett antal av de överenskommelser som för närvarande gäller för Nederländerna förklaras dessutom härmed, från den 10 oktober 2010, att gälla för denna karibiska del av Nederländerna. Överenskommelserna i fråga förtecknas i bilagan."

"En lägesbeskrivning över de överenskommelser som gäller för Curaçao, Sint-Maarten och/eller den karibiska delen av Nederländerna, inklusive eventuella förbehåll och förklaringar, kommer att lämnas in inom kort."

"Den ständiga delegationen ber generaldirektören att, i sin egenskap som depositarie, informera statsparterna om den ändring som beskrivs ovan och alla utvidgningar som förtecknas i bilagan." [Original: engelska]